

USPOSABLJANJA ZA POTREBE IZVAJANJA UKREPA EKOLOŠKO KMETOVANJE IZ PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OBDOBJE 2014– 2020, ZA LETO 2021

POLJEDELSTVO IN VRTNARSTVO

Pridelava zelenjave

Pridelava zelenjave na majhnih površinah v smeri ohranitvenega kmetovanja

Utemeljitelji metode intenzivne ekološke pridelave zelenjave na dvignjenih gredah z minimalno obdelavo tal so John Gerard Morean, Alan Chawick, Eliot Coleman, Jean Martin Fortier. Metoda je povzeta po knjigi *The market gardener* avtorja Jeana Martina Fortiera in jo pri nas izvajajo več ekoloških kmetij. V primerih dobrih praks se bo predstavila kmetija Vegerila, Tilna Praprotnika, ki prideluje zelenjavo na manjših površinah brez oranja.

Razvoj prehranske avtonomije

- Ekološka pridelava zelenjave je pridelovalni sisteme, ki najbolj varovanje in ohranjanje okolja.
- Majhno, a plodno (v EU 70 % hrane pridelamo na kmetijah, ki so manjše od 25 ha, Slovenija je povprečne kmetija velika 6,9 ha). Posnemati moramo sisteme, ki na majhno površino prinesejo večje dodane vrednosti.
- V ekološko kmetijstvo vključujemo vse dovoljene in preverjene metode pridelave: biodinamiko, permakulturo, homeopatijo, drugi alternativni načini pridelave np. pridelava brez oranja, z manjšo uporabo fosilnih goriv, (kmetija z manj izpusti), ki spodbujajo biodiverzitetu v tleh in nad tlemi ter neodvisnost kmetij
- Ekološko kmetijstvo stremi k optimizacija vlaganj in finančni neodvisnosti
- Ekološke kmetije morajo pristopiti tudi k razvoju in pridelavi ekoloških semen, saj lahko iztržijo boljše dodano vrednost in hkrati samooskrba s semeni vpliva na neodvisnost sektorja.
- Ekološka pridelava zelenjave usmerjena v direktno prodajo zagotavlja ekonomska neodvisnost. Prodaja naj deluje na principih pravične trgovine.

Vrtnarska tehnika, ki povečujejo produktivnost zemljišč

- Predstavljena metoda, zagotavlja visoka intenzivnost pridelave na pridelovalni prostor, uporabo tehnik za podaljševanje pridelovalne sezone
- Tehnika spodbuja investicije v ročno ali enostavna gnano mehanizacijo, ki prispeva k zmanjšani uporabi fosilnih goriv
- Ekološke principi pridelave, ki so nasprotje industrijski pridelavi in stalno skrbi za pester kolobar in vlaganje v rodovitnost tal
- Zemlja se obdeluje po principih minimalne obdelave: minimalno obračanje, puščanje organskih ostankov na površini, dodajanje materialov, ki preprečujejo izhlapevanje in pomagajo pri zmanjševanju erozije zemljišča

Širjenje pridelave in prodaja v okviru dela v družini

- Pridelava zelenjave poteka na manjših površinah, tako, da se čim več dela opravi v okviru družine (pomembno je ostati majhen, da obvladamo svoje stroške in ne povečujemo potrebe po najemu delavne sile)
- Investicije na kmetiji in denarni vložki, so zmerni in ne povzročajo prevelike zadolženosti kmetije
- Direktna ponudba potrošnikom, ki jih zanima sveža lokalna hrana (partnersko kmetovanje, zeleni zabojček, ponudba na tržnici, prodaja na domu, od vrat do vrat,...), nasprotje trženja v maloprodaji, kjer cene diktirajo veliki igralci v agrogospodarstvu,...
- Podaja poteka po načelih pravične trgovine

Potek pridelave na dvignjenih gredah

Velikost gredic:

Širina gredice 75 cm

Višina gredice 10 do 15 cm

Razdalja med gredicami 45 cm

Delitev gredic na poljine, kjer se izvaja kolobar.

PRINCIPI PRIDELAVE:

- Pridelava na dvignjeni gredi, kjer so tla s posebnimi vilami obdelana globoko (40 cm) brez obračanja zemlje
- Korenine zelenjave prodrejo globlje, rastejo bolj vodoravno
- Gosto sajenje sadik, da rastline čim hitreje prekrijejo tla
- Podaljševanje sezone pridelave

Rastline so posajene zelo gosto, da čim prej strnejo vrsto.

Pridelke na m² je zato večji.

V intenzivni pridelavi razdalje med rastlinami omogočajo strojno obdelavo zaradi česar je pridelek na m² manjši.

Prednosti gostejše saditve

- Manj plevelov v pridelovalnem prostoru in lažja obdelava z ročnim orodjem
- Strnjene vrste pomagajo pri zadrževanju vlage v pridelovalnem prostoru
- Učinkovitejša vsakodnevna opravila, učinkovitejše in lažje prekrivanje posevkov za večjo zgodnost, lažje prekrivanje s protiinsektnimi mrežami
- Hitrejši umik pridelkov s pridelovalne površine

Vir slik, risb: Jean- Martin Fortier: The market gardener - knjiga

Prednosti minimalne obdelave

- Dodajanje komposta brez obračanja zemlje
- Struktura tla je praktično nedotaknjena, življenje v tleh pestro in biodiverzitetna življenja v tleh velika
- Za globoko obdelavo tal se uporablja posebne vile, ki omogočajo prezračevanje zemlje brez obračanja. Poseg omogoča povečanje življenja v tleh, dobro zračnost tal, kar omogoča širjenje korenin globlje v v zemljo in ne v stran, zaradi česar so rastline lahko bolj skupaj.
- Preprečevanje rasti plevelov v času prazne površine s črno debelo folijo oziroma tkanino, ki se jo položi na zemljo po pobiranju pridelka

Na gredice se vključuje tudi zeleno gnojenje, predvsem pred porabnicami humusa oziroma vrtninami I. Kolobarnega čelna

V pridelavi zelenjave nujno potrebujemo vodni vir

rastlina	Potrebe po vodi v sušnih letih m ³ /ha	Potrebe po vodi v normalnih letih m ³ /ha
Zelenjava	1000 - 2500	600 - 1700
Poljščine	500 - 1500	200 - 1000
Sadne rastline	700 - 1500	200 - 600

Intenzivna pridelava zelenjave je zelo odvisna od stalnega namakanja in stalnega vodnega vira.

Uporaba nizkocenovne intenzivne tehnike podaljševanja sezone pridelave

- Prekrivanje posevkov s tkaninami
- Nizki in visoki tuneli
- Zastirke
- Več kultur na isti površini
- Dobro poznavanje sortimentov, ki so primerni za zgodnje spomladansko, pozno jesensko in zimsko pridelovanje

Preprečevanje zapleveljenosti

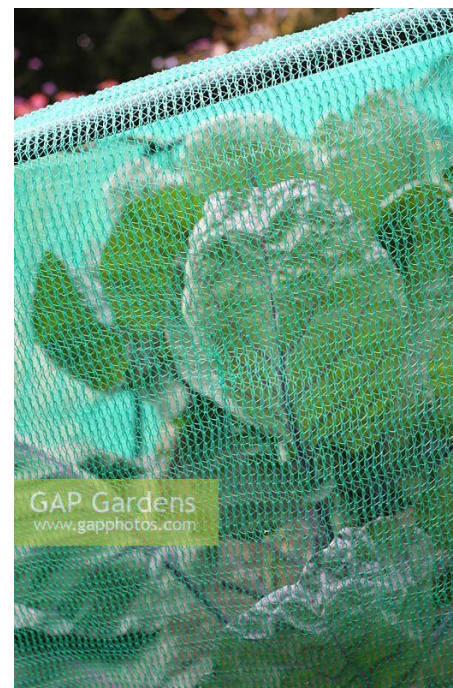
Prekrivanje gredice s temno debelejšo folijo
konec sezone, za zmanjšanje
zapleveljenosti,

Foto: [//www.leereich.com/2020/05/liberated-at-last.html](http://www.leereich.com/2020/05/liberated-at-last.html)

Uporaba nihajnega
razplevelnika med vrstami
na gredi dokler se vrste
ne strnejo

Preprečevanje naleta škodljivcev s protiinsektnimi mrežami

Vizija podjetja: <https://lejardiniermaraicher.com/a-propos/>

Pomnožimo število majhnih regenerativnih kmetij po vsem svetu in ustvarimo prihodnost izobilja, kjer ljudje ne bodo usklajeni le z naravo, ampak tudi s seboj.

Viri:

Fortier, Jean-Martin: The market gardener, 2019

<https://agrobiznis.finance.si/8952456/Vegerila-je-digitalizirana-majhna-ekoloska-kmetija-ki-uspesno-posluje>

HVALA ZA VAŠO POZORNOST!

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**